

socialmedicinsk tidskrift

sextionde årgången häfte nr 10 1983

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44

Postadress: 172 83 Sundbyberg

Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Ann Appelgren, red. sekr.,

Brita Bahrton, bitr. red. sekr.

Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, socialdirektör, Stockholm

Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro

Gunnar Häggberg, socialchef, Falun

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund

Willy Karlsson, socialchef, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor em. i socialmedicin, Lund

Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala

Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund

Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm

Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Äldreomsorg i förändring

Nya perspektiv skymtar inom äldreomsorgerna – perspektiv som kan ses både hotande och lovande.

Hotbilden innebär klara risker för social nedrustning inom äldreomsorgerna och en framtida situation där olika hjälpbehövande grupper strids om de allt mer knappa resurserna. Den positiva bilden inrymmer framtida möjligheter att genom ett bättre utnyttjande av befintliga (eller till och med mindre) resurser, ändå kunna ge varje äldre den service och vård man behöver och vill ha. Denna mera positiva utveckling ställer dock stora krav på kunskaper, mod och vilja hos alla berörda parter.

Artiklarna i detta temanummer av Socialmedicinsk tidskrift kan i detta sammanhang ses som viktiga pusselbitar. Artiklarna utgör en blandning av debatt, kunskapsöversikt och redovisning av forskning och utvecklingsarbete.

Den röda tråden är att artikelförfattarna på olika sätt medverkar i eller studerar det förändringsarbete som just nu pågår. Flertalet av författarna deltog också i en tvådagars konferens i Sundsvall våren 1983: "Problem och möjligheter i forsknings- och utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen". Konferensen arrangerades gemensamt av Sundsvalls kommun och Västernorrlands läns landsting i samarbete med Spri.

I fokus för dessa konferensdagar var att det visat sig praktiskt möjligt att minska på behovet av särskilda boende- och vårdformer. Receptet verkar ha varit enkelt: "Studera de egentliga orsakerna till äldres flyttningar till institution. Återför resultaten till verksamhetsansvariga och till dem som i den löpande verksamheten bedömer den enskildes behov av service och vård och beslutar om lämpliga insatser".

Detta recept har följts i Sundsvall, Vetlanda och delvis bl a i Göteborg. Resultaten har i vissa avseenden varit förbluffande.

Det är naturligtvis inte studierna i sig som orsakat förändringarna men de lokala diskussionerna av resultaten från forskningsinsatserna verkar ha fungerat som en katalysator för upplagrad energi och vilja hos många att börja förändra sitt arbetsstätt.

Men det behövs flera recept. Och fler kommuner och landsting som är villiga att pröva recepten.

Även om de flesta av artiklarna har ett positivt budskap framhålls också behovet av mer kunskap. Vi är dåliga på att sammanställa och utnyttja information som redan samlats in. Vi vet alltför lite om den "informella" vården – all vård som ges av anhöriga, grannar och vänner. Vi har dåliga kunskaper om hur vi skall hantera ensamhet – även om det står klart att ensamheten knappast kan "botas" genom en flyttning till institution. Hur skall vi bättre hjälpa äldre personer som har psykiska funktionsnedsättningar?

Att föra ut resultat av forsknings- och utvecklingsarbete är ofta svårt. Men det är viktigt att vi lär av varandras erfarenheter i förändringsarbetet och att vi försöker utnyttja forskarnas kunnande. Konferensen i Sundsvall var ett steg i den riktningen, detta temanummer ett annat. I syfte att underlätta direktkontakt för erfarenhetsutbyte finns också adress och telefonnummer till artikelförfattarna på sid 579.

Göran A Andersson

Mats Thorslund

Gästredaktörer för detta nummer är Göran A Andersson, utredningssekreterare på Spri, och Mats Thorslund, docent i sociologi, verksam vid socialmedicinska institutionen i Uppsala.
